

تأثیر کتاب‌درمانی بر سلامت روانی زندانیان (مطالعه موردی: ندامتگاه زنان شهر ری)

فاطمه زندیان^۱، فاطمه ولی‌پور^۲، محمد حسن‌زاده^۳

مقاله پژوهشی

چکیده

مقدمه: کتاب‌درمانی می‌تواند برای طیفی از مشکلات سلامت روانی استفاده شود. زندانیان از جمله گروه‌های نیازمند توجه از نظر سلامت روانی می‌باشند. پژوهش حاضر با هدف تعیین تأثیر کتاب‌درمانی بر سلامت روانی زنان زندانی انجام شد.

روش بررسی: این مطالعه از نوع شبه تجربی بود. جامعه تحقیق را کلیه زندانیان ندامتگاه زنان شهر ری و نمونه‌ها را ۳۰ نفر از آنان تشکیل داد که به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. اعضای نمونه به صورت تصادفی در دو گروه آزمون (۱۵ نفر) و شاهد (۱۵ نفر) قرار گرفتند. مداخله شامل ۱۰ جلسه کتاب‌درمانی در طول یک ماه بود که برای گروه آزمون اجرا گردید. سلامت روانی قبل و بعد از مداخله در هر دو گروه اندازه‌گیری شد. ابزار پژوهش، پرسش‌نامه ۲۸ سؤالی سلامت عمومی (GHQ-۲۸) (General Health Questionnaire) بود. داده‌ها با استفاده از آزمون Independent t مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: پس از انجام مداخله، تفاوت معنی‌داری در نمره کلی سلامت روانی بین دو گروه آزمون و شاهد به نفع گروه آزمون وجود داشت ($P = ۰/۰۲۳$). همچنین، نمرات گروه آزمون در خرده‌مقیاس‌های علایم جسمانی و اضطراب به طور معنی‌داری پایین‌تر از گروه شاهد بود.

نتیجه‌گیری: کتاب‌درمانی توانست سلامت روانی زنان زندانی را بهبود بخشد. نتایج به دست آمده می‌تواند برای استفاده کتابداران بالینی و گروه‌های مداخله‌کننده در حوزه سلامت روان مفید باشد.

واژه‌های کلیدی: سلامت روانی؛ کتاب‌درمانی؛ زندانیان

پیام کلیدی: تأثیر مثبت کتاب‌درمانی بر سلامت روانی امر مشهودی است. افراد در معرض آسیب‌های سلامت روانی با کمک کتاب‌درمانی می‌توانند به بهبود دست یابند. با به کارگیری روش‌های کتاب‌درمانی در مراکز ماندن ندامتگاه‌ها که با افراد دارای آسیب‌های روانی-اجتماعی در ارتباط هستند، می‌توان به کنترل و بهبود وضعیت جسمانی، کاهش اضطراب، بهبود کارکرد اجتماعی و کاهش افسردگی امیدوار بود.

دریافت مقاله: ۱۳۹۷/۲/۵

پذیرش مقاله: ۱۳۹۷/۱۱/۱۰

تاریخ انتشار: ۱۳۹۷/۱۱/۱۵

ارجاع: زندیان فاطمه، ولی‌پور فاطمه، حسن‌زاده محمد. تأثیر کتاب‌درمانی بر سلامت روانی زندانیان (مطالعه موردی: ندامتگاه زنان شهر ری). مدیریت اطلاعات سلامت

۱۳۹۷؛ ۱۵ (۶): ۲۸۸-۲۹۷

مقدمه

سلامت روانی به عنوان احساس فرد نسبت به خود، دنیای اطراف و اطرافیان خود و همچنین، چگونگی سازش فرد با مسؤولیت خود و شناخت موقعیت مکانی و زمانی تعریف می‌شود (۱). در برخی از محیط‌ها سازگاری دشوار است و افراد ناخودآگاه با قرار گرفتن در چنین محیطی، سلامشان در معرض خطر قرار می‌گیرد. یکی از این محیط‌ها، زندان می‌باشد. افراد به دلیل شرایط خاص فکری، روانی، فرهنگی و گاهی شرایط اجتماعی و فشارهای زندگی، خواسته یا ناخواسته مرتکب جرم می‌شوند و روانه محیطی همچون زندان می‌شوند. شرایط خاص زندگی در محیط زندان، در بروز بسیاری از ناهنجاری‌های فکری، روانی و رفتاری مؤثر است (۲). از آن‌جا که یکی از مهم‌ترین حقوق زندانیان، حقوق مربوط به سلامت و بهداشت روانی-جسمی آنان می‌باشد (۳) و با توجه به این که زندان و فرد زندانی به وسیله سازمان‌های دولتی اداره می‌شوند، یکی از وظایف سازمان‌های مربوط، هماهنگی هرچه بیشتر در امر برنامه‌ریزی و مدیریت بهداشت روان زندانیان در زندان‌های کشور است (۴). پژوهشگران و روان‌شناسان، عوامل

و روش‌های درمانی بسیاری را مطرح کرده‌اند که هر کدام از آن‌ها در موارد و شرایط خاص خود کاربرد دارند و تأثیرات مطلوبی را به جا می‌گذارند. کتاب‌درمانی نیز از جمله روش‌های درمانی است که کارایی آن در درمان نشان داده شده است (۵). قدیمی‌ترین پیشینه مستند استفاده از کتاب‌درمانی به مفهوم امروزی آن، یعنی استفاده از کتاب در درمان، به قرن سیزدهم میلادی باز می‌گردد (۶).

مطالعه حاصل تحقیق مستقل و بدون حمایت مالی و سازمانی است.

۱- استادیار، علم اطلاعات و دانش‌شناسی، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران (نویسنده طرف مکاتبه)

Email: zandian@modares.ac.ir

۲- کارشناس ارشد، علم اطلاعات و دانش‌شناسی، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

۳- دانشیار، علم اطلاعات و دانش‌شناسی، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

شده است که ۴۵ مطالعه اطلاعات مفصلی درباره روش‌های نمونه‌گیری عرضه کرده‌اند و این امر موجب می‌شود بتوان مقایسه مستقیمی بین آن‌ها انجام داد. در ایران نیز، فتحی آشتیانی و داستانی کار هنجاریابی مقیاس GHQ-28 را بر روی ۶۲۵ نفر از ساکنان مناطق شهری و روستایی صومعه‌سرا انجام دادند و ضریب Cronbach's alpha آن را ۸۶/۵ و ۸۲/۰ درصد گزارش نمودند (۱۲).

برای کتاب‌درمانی گروهی، به فاصله یک ماه، ۱۰ جلسه در روزهای زوج با میانگین زمانی ۱/۵ ساعت برگزار گردید. به طور متوسط، ۶ داستان کوتاه خوانده می‌شد که با توجه به محتوای آن، پژوهشگر مددجو را به بیان افکار و احساسات خود تشویق می‌کرد. همچنین، در وسط یا پایان هر داستان بحث و سؤال انجام می‌شد. از آن‌جا که جامعه پژوهش را زندانیان تشکیل می‌دادند، انتخاب کتاب از حساسیت بیشتری برخوردار بود. بنابراین، پژوهشگر برای انتخاب کتاب به مطالعه کتاب‌های مناسبی که می‌توانند به بهبود سلامت روانی زندانیان کمک کند، پرداخت و در نهایت، از میان ۳۰ کتاب منتخب، ۶ کتاب که از لحاظ محتوایی با موقعیت مددجویان همخوانی داشت، از نرم‌افزار کتاب‌درمانی انتخاب گردید. این نرم‌افزار با تلاش متخصصان دینی و تربیتی و کادر فنی انجمن گفتگوی دینی، با معرفی منابع کاربردی (سی‌دی، سایت، مراکز مشاوره و کتاب)، جهت ارتقای بهداشت روان فرد و خانواده‌ها تهیه شده است که در سه حوزه بهداشت روان یعنی پیشگیری، درمان و بازآفرینی سودمند می‌باشد. فهرست کتاب‌های انتخاب شده برای اجرای کتاب‌درمانی فردی شامل «درمانگاه احساسات (راهنمای مدیریت اضطراب، عصبانیت و افسردگی)»، نویسنده: Len Kladck، مترجم: مهرداد فیروزبخت و «عالمی دیگر بیاید ساخت و از نو آدمی، نویسنده: مسعود لعلی» و کتاب‌درمانی گروهی شامل «بهشت یا جهنم انتخاب با شماست، نویسنده: مسعود لعلی»؛ «ز مثل... زندگی، نویسنده: مسعود لعلی»؛ «به بلندای فکرت پرواز خواهی کرد، نویسنده: مسعود لعلی»؛ «اگرهای زندگی، نویسنده: Mack Farlin، مترجم: سالومه داوودیان» بود.

پس از انجام پیش‌آزمون از طریق توزیع مقیاس GHQ، یک گروه ۱۵ نفره به عنوان گروه آزمون تعیین گردید و مداخله کتاب‌درمانی فردی و گروهی را دریافت نمودند. گروه دیگر (شامل ۱۵ مددجو) نیز به عنوان گروه شاهد تعیین شد و هیچ‌گونه مداخله‌ای را دریافت نکردند. بعد از برگزاری جلسات کتاب‌درمانی، پس‌آزمون بر روی هر دو گروه از طریق توزیع مجدد مقیاس GHQ اجرا گردید. با توجه به این که طرح پژوهش متشکل از دو گروه جهت مقایسه بود، ۱۵ نفر از مددجویانی که سلامت روانی‌شان بیشتر در معرض خطر بود، به صورت تصادفی در گروه آزمون و ۱۵ مددجوی دیگر در گروه شاهد قرار گرفتند که در نهایت، در گروه آزمون ۱۳ مددجو و در گروه شاهد نیز ۱۴ مددجو به همکاری خود ادامه دادند. داده‌ها با استفاده از آزمون Independent t در نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۲ (version 22, IBM Corporation, Armonk, NY) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

در طول روند اجرای پیش‌آزمون و پس‌آزمون، سعی شد از هرگونه تحت فشار قرار دادن نمونه‌ها خودداری شود. به افراد این اطمینان داده شد که اطلاعاتشان به صورت محرمانه نگهداری می‌شود. اجرای پیش‌آزمون و پس‌آزمون در گروه‌های آزمون و شاهد با رضایت آگاهانه افراد همراه بود. هر کدام از آزمودنی‌ها در صورت عدم تمایل به ادامه آزمون، اختیار داشتند آزمون را ترک نمایند.

قلی‌زاده و همکاران با انجام پژوهشی به این نتیجه رسیدند که کتاب‌درمانی موجب بهبود شاخص‌های توانایی‌های خودمدریتی شامل نوآوری و ابتکار، سرمایه‌گذاری رفتاری، تنوع رفتاری، فعالیت‌های متنوع، خودکارایی و مثبت‌اندیشی می‌شود (۷). ریاحی‌نیا در مطالعه خود تأثیر مشاوره گروهی و کتاب‌درمانی را بر کاهش فرسودگی شغلی زنان کتابدار دانشگاهی بررسی کرد و به این نتیجه رسید که هر دو روش درمانی در گروه آزمایش مؤثر بوده، اما مشاوره درمانی نسبت به کتاب‌درمانی مؤثرتر بوده است (۸). پریخ و ناصری در تحقیقی میزان تأثیر برنامه‌های کتاب‌درمانی بر کاهش پرخاشگری کودکان را بررسی نمودند و نتیجه‌گیری کردند که به جز یک مورد، سایر رفتارهای پرخاشگرانه تا حدی کاهش پیدا کرد (۹).

Hubin و همکاران در پژوهشی اذعان کردند که کتاب‌درمانی به عنوان یک شیوه درمان کژکاری‌های جنسی، برابر با درمان‌های مرسوم جنسی نیست، اما نمایانگر یک جایگزین جالب و اثربخش برای یک گروه با هدف خاص و یک ابزار مکمل برای روش‌های مرسوم است (۱۰).

Hayes و Jeffcoat در مطالعه‌ای که بر روی ۳۷ نفر از کارکنان یک مرکز پزشکی انجام دادند، به این نتیجه رسیدند که برنامه خودراهبری از طریق کتاب‌درمانی، اثرات قابل توجهی در جهت افزایش تاب‌آوری، تمرکز حواس، کیفیت زندگی و کاهش استرس و اضطراب دارد (۱۱).

با مرور پیشینه‌های داخلی و خارجی در زمینه کتاب‌درمانی، می‌توان دریافت که تعداد پژوهش‌های داخلی انجام شده بسیار اندک می‌باشد و بیشتر در زمینه اختلالات افسردگی و اضطراب و اغلب برای کودکان بوده است؛ در حالی که در پژوهش‌های خارجی، کتاب‌درمانی برای طیف گسترده‌ای از موضوعات با گروه‌های سنی مختلف و به روش‌های گروهی انجام شده است. در واقع، در مطالعات خارجی به روش کتاب‌درمانی فردی و یا تلفیقی از کتاب‌درمانی فردی و گروهی آن‌گونه که باید توجه نشده، اما تحقیقاتی در حوزه سلامت روانی زندانیان و با هدف بهبود سلامت روانی آنان و پژوهش‌هایی در حوزه کتاب‌درمانی برای سایر گروه‌ها در زمینه‌هایی همچون افسردگی، پرخاشگری، اضطراب، ترس و... در محیط‌هایی مانند بیمارستان و آموزشگاه‌ها صورت گرفته است.

روش بررسی

این مطالعه از نوع شبه تجربی، متشکل از دو گروه آزمون و شاهد بود و برای اجرای آن از روش آزمایشی پیش‌آزمون-پس‌آزمون استفاده گردید. جامعه آماری تحقیق را کلیه زندانیان ندامتگاه زنان شهر ری تشکیل داد. این زندان پذیرش بیش از ۱۰۰۰ تا ۲۰۰۰ مجرم زن از سراسر استان تهران را دارد. معیارهای ورود به پژوهش شامل حضور در زندان با حداقل یک ماه حبس گذرانده، حضور در زندان با حداقل یک ماه حبس باقی‌مانده و دارای تحصیلات دیپلم به بالا بود. برای رسیدن به گروه نمونه، ۳۰ نفر از مددجویانی که معیارهای ورود را داشتند، به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند.

ابزار جمع‌آوری داده‌ها، پرسش‌نامه ۲۸ سؤالی سلامت عمومی GHQ-28 (General Health Questionnaire-28) بود که اولین بار توسط Goldberg طراحی گردید. این پرسش‌نامه از چهار مقیاس فرعی «کارکرد جسمانی، مقیاس اضطراب، کارکرد اجتماعی، مقیاس افسردگی» تشکیل شده است که هر مقیاس ۷ سؤال دارد.

تاکنون بیش از ۷۰ مطالعه در مورد اعتبار GHQ در نقاط مختلف دنیا انجام

جدول ۱: نتایج آزمون Independent t گروه‌های آزمون و شاهد برای مقایسه میانگین نمرات سلامت روانی در مرحله پس‌آزمون

مقیاس	گروه	میانگین \pm انحراف معیار	آزمون Levene مقدار P	مقدار t	تفاوت میانگین‌ها	مقدار P
سلامت روانی	آزمون	$32/00 \pm 12/31$	0/786	2/43	-10/85	0/023
	شاهد	$42/86 \pm 10/89$				

نمرات اضطراب گروه‌های مورد بررسی در مرحله پس‌آزمون وجود داشت ($P = 0/003$)؛ به گونه‌ای که گروه آزمون نمره اضطراب بهتری را کسب نمود.

جدول ۳: نتایج آزمون Independent t گروه‌های آزمون و شاهد

برای مقایسه میانگین نمرات خرده مقیاس اضطراب در مرحله

پس‌آزمون

شاخص	گروه	میانگین \pm انحراف معیار	آزمون Levene مقدار P	مقدار t	تفاوت میانگین‌ها	مقدار P
اضطراب آزمون شاهد	آزمون	$9/00 \pm 2/91$	0/791	3/23	-3/50	0/003
	شاهد	$12/50 \pm 2/71$				

نتایج مقایسه میانگین نمرات اختلال در کارکرد اجتماعی گروه‌های آزمون و شاهد در مرحله پس‌آزمون در جدول ۴ ارائه شده است. بر این اساس، تفاوت معنی‌داری بین میانگین نمرات اختلال در کارکرد اجتماعی گروه‌های شاهد و آزمون در مرحله پس‌آزمون وجود نداشت.

جدول ۵ نتایج مقایسه میانگین نمرات افسردگی گروه‌های آزمون و شاهد در مرحله پس‌آزمون را نشان می‌دهد. طبق نتایج به دست آمده، تفاوت معنی‌داری بین میانگین نمرات افسردگی گروه‌های شاهد و آزمون در پس‌آزمون وجود نداشت.

بحث

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که کتاب‌درمانی وضعیت سلامت روانی زنان زندانی گروه آزمون را در مجموع بهبود داده است که با یافته‌های تحقیق Hayes و Jeffcoat (۱۱) همخوانی داشت. همچنین، کتاب‌درمانی علایم جسمانی زنان زندانی را کاهش داد که این نتایج با یافته‌های مطالعات ریاحی‌نیا (۸) و Malouff و همکاران (۱۳) همسو بود. بر اساس یافته‌های به دست آمده، کتاب‌درمانی در کاهش اختلال اضطراب مؤثر بوده است. این یافته با پژوهش بانکی و همکاران (۱۴) مشابهت داشت.

جدول ۴: نتایج آزمون Independent t گروه‌های آزمون و شاهد برای مقایسه میانگین نمرات خرده مقیاس اختلال در کارکرد اجتماعی در

مرحله پس‌آزمون

شاخص	گروه	میانگین \pm انحراف معیار	آزمون Levene مقدار P	مقدار t	آماره F	تفاوت میانگین‌ها	مقدار P
اختلال در کارکرد اجتماعی	آزمون	$8/15 \pm 4/25$	0/895	1/02	0/01	-1/63	0/313
	شاهد	$9/79 \pm 3/98$					

یافته‌ها

۵۷/۱۵ درصد کل مشارکت‌کنندگان دو گروه در سنین بین ۱۹ تا ۳۴ سال بودند. ۵۳/۵۵ درصد نمونه‌ها از نظر تحصیلات در مقطع دیپلم، ۱۷/۸۵ درصد در مقطع کاردانی و ۰/۲۵ درصد در مقطع کارشناسی به بالا قرار داشتند.

نتایج آزمون Independent t برای مقایسه میانگین نمرات سلامت روانی پیش‌آزمون گروه‌های آزمون و شاهد نشان داد که دو گروه در پیش‌آزمون تفاوت معنی‌داری با یکدیگر نداشتند. نتیجه مقایسه میانگین نمرات سلامت روانی گروه‌ها در مرحله پس‌آزمون در جدول ۱ ارائه شده است. بر این اساس، بین میانگین نمرات سلامت روانی گروه‌های شاهد و آزمون در پس‌آزمون تفاوت معنی‌داری وجود داشت ($P = 0/020$)؛ به طوری که نمره سلامت روانی گروه آزمون بهتر بود.

نتایج مقایسه میانگین نمرات علایم جسمانی گروه‌های آزمون و شاهد در مرحله پس‌آزمون در جدول ۲ آمده است. طبق یافته‌ها، تفاوت معنی‌داری بین میانگین نمرات علایم جسمانی گروه‌های شاهد و آزمون در مرحله پس‌آزمون مشاهده گردید ($P = 0/030$)؛ به طوری که نمره علایم جسمانی گروه آزمون کمتر شد.

جدول ۲: نتایج آزمون Independent t گروه‌های آزمون و شاهد

برای مقایسه میانگین نمرات خرده مقیاس علایم جسمانی در مرحله

پس‌آزمون

شاخص	گروه	میانگین \pm انحراف معیار	آزمون Levene مقدار P	مقدار t	تفاوت میانگین‌ها	مقدار P
علائم جسمانی	آزمون	$7/15 \pm 4/86$	0/015	2/33	-3/70	0/030
	شاهد	$10/86 \pm 3/13$				

جدول ۳ نتایج مقایسه میانگین نمرات اضطراب گروه‌های آزمون و شاهد در مرحله پس‌آزمون را نشان می‌دهد. بر این اساس، تفاوت معنی‌داری بین میانگین

جدول ۵: نتایج آزمون Independent t گروه‌های آزمون و شاهد برای مقایسه میانگین نمرات خرده مقیاس افسردگی در مرحله پس‌آزمون

مقیاس	گروه	میانگین \pm انحراف معیار	آزمون Levene مقدار P	مقدار t	آماره F	تفاوت میانگین‌ها	مقدار P
افسردگی	آزمون	۶/۹۲ \pm ۴/۱۹	۰/۲۸	۱/۳۷	۱/۱۷	-۲/۵۷	۰/۱۸۳
	شاهد	۹/۵۰ \pm ۵/۵۱					

روان‌شناسی کمک کند تا زمینه‌های علمی آن را پی‌ریزی و چارچوبی نظری تعیین نمایند که در آن کتاب درمانی را به مثابه روش مداخلاتی مؤثر در بهبود و ارتقای ویژگی‌های مورد نظر استفاده کنند. در حال حاضر هیچ دوره رسمی که تنها به موضوع کتاب‌درمانی اختصاص داده شده باشد، در فهرست دروس رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی توصیف نشده است که می‌تواند بر اساس یافته‌های تحقیق حاضر در نظر گرفته شود.

پیشنهادها

بر اساس نتایج به دست آمده، ارایه آموزش‌های تخصصی به کتابداران در زمینه کتاب‌درمانی و به کارگیری روش کتاب‌درمانی در زندان‌های کشور در کنار سایر روش‌های درمانی جهت بهبود بهداشت روانی زندانیان، توصیه می‌شود.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله از ریاست محترم زندان زنان شهر ری در بخش قلعه‌نو شهرستان ری به جهت همکاری ارزشمند و صادقانه‌ای که در زمینه پیشبرد اهداف این تحقیق داشتند، تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

تضاد منافع

در انجام مطالعه حاضر، نویسندگان هیچ‌گونه تضاد منافی نداشته‌اند.

شواهد و ادبیات مربوط به تحقیق نشان می‌دهد که با ارایه راهکارهای درمانی در زمینه کتاب‌درمانی، می‌توان سلامت مددجویان را بهبود بخشید و ارتقا داد. در واقع، کتاب‌درمانی برای افرادی همچون زندانیان که موقعیت‌های آسیب‌زای متفاوتی را تجربه می‌کنند، کاربرد بیشتری دارد؛ چرا که با توجه به عواملی از جمله افزایش نرخ شیوع بیماری‌های روانی و بالا بودن اختلالات روانی زندانیان نسبت به افراد عادی، تعداد کم متخصصان بهداشت روان در زندان، کمبود بودجه و گران بودن اغلب خدمات با کیفیت مشاوره و روان‌درمانی، کتاب‌درمانی بنا به دلایلی مانند فراگیر بودن (برای هر نوع جمعیتی با هر گروه سنی)، اقتصادی بودن، ارایه اطلاعات در زمان محدود، استقلال مددجو در درمان خویش، رشد شخصیت، کسب بینش و آگاهی، به عنوان منبع دانشی برای محیطی همچون زندان بسیار مناسب است.

از جمله محدودیت‌هایی که تعمیم نتایج پژوهش حاضر را تحت تأثیر قرار داد، می‌توان به شرایط روحی و روانی زندانیان در هنگام پاسخ به سؤالات پرسش‌نامه که خارج از کنترل پژوهشگر بود، تفاوت‌های ذهنی، فردی و اجتماعی زندانیان، انتخاب آزمودنی‌ها فقط از بین تحصیلات دیپلم به بالا، تأثیرگذاری دغدغه‌ها و روحيات زندانیان در روند اجرای کتاب‌درمانی گروهی و محدودیت زمانی برای اجرای مرحله پیگیری اشاره نمود.

نتیجه‌گیری

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که کتاب‌درمانی بر افزایش سلامت روانی مؤثر بوده است. این یافته می‌تواند به متخصصان علم اطلاعات و دانش‌شناسی و

References

- Gamarani A, Sarlak N, Shariati M, Rasourian M. The role of music in increasing the mental health of children with intellectual disabilities. *Journal of Exceptional Education* 2010; (102): 48-54. [In Persian].
- Yasrebi N. Penalties and care for women master of architecture [Thesis]. Tehran, Iran: Tarbiat Modares University; 1996. [In Persian].
- Rezvani S, Ramezanzadeh O, Ghasemipour S. Hygienic and mental rights and medical education of prisoners with relying on medical law of addicted prisoners. *Iranian Journal of Medical Law* 2011; 4(15): 107-28. [In Persian].
- State Prisons and Security and Corrective Measures Organization. Regulations of the Prisons Organization. [Online]. [cited 2005]; Available from: URL: <http://prisons.ir>
- Jokar M, Baghban I, Ahmadi A. Comparison of the effect of face to face counseling and cognitive bibliotherapy in reducing depressive symptoms. *Iran J Psychiatry Clin Psychol* 2006; 12(3): 270-6. [In Persian].
- Jack SL, Ronan KR. Bibliotherapy: Practice and research. *Sch Psychol Int* 2008; 29(2): 161-82.
- Gholi Zadeh S, Khankeh HR, Mohammadi F. The effect of book therapy on elderly self-management capabilities. *Salmand Iran J Ageing* 2012; 6(4): 51-7. [In Persian].
- Riahi Nia N. Application of counseling therapy and bibliotherapy to academic librarians' job burnout. *Journal of Career and Organization Consulting* 2011; 3(7): 97-112. [In Persian].
- Parirokh M, Naseri Z. The impact of bibliotherapy on aggression reduction in pre-school children. *Iranian Childrens Literature Studies* 2011; 2(1): 33-60. [In Persian].
- Hubin A, De Sutter P, Reynaert C. Bibliotherapy: An effective therapeutic tool for female sexual dysfunction? *Sexologies* 2011; 20(2): 88-93.

11. Jeffcoat T, Hayes SC. A randomized trial of ACT bibliotherapy on the mental health of K-12 teachers and staff. *Behav Res Ther* 2012; 50(9): 571-9.
12. Fathi Ashtiani A, Dastani M. Psychological tests, personality assessment and mental health. Tehran, Iran: Be'sat Publications; 2009. [In Persian].
13. Malouff JM, Noble W, Schutte NS, Bhullar N. The effectiveness of bibliotherapy in alleviating tinnitus-related distress. *J Psychosom Res* 2010; 68(3): 245-51.
14. Banki Y, Amiri S, Asadi S. The study of the efficacy of bibliotherapy in detachment anxiety and depression of children of divorced parents. *Clinical Psychology & Personality* 2009; 1(37): 1-8. [In Persian].

The Effect of Book Therapy on Mental Health of Prisoners (Case Study: Defamation of Women in Shahr-e-Rey, Iran)

Fatemeh Zandian¹ , Fatemeh Valipour², Mohamad Hasanzadeh³

Original Article

Abstract

Introduction: Book therapy is an effective and practical process that can prevent or reduce a range of mental health problems. Prisoners are among the most in need of attention in terms of mental health. The purpose of this study was to determine the effect of book therapy on the mental health of women prisoners.

Methods: This was a quasi-experimental study. The research population included all prisoners in Shahr-e-Rey women prison, Iran. A sample of 30 prisoners was selected using available sampling method. Samples were randomly assigned into two equal groups of test and control. The intervention consisted of ten sessions of book therapy during one month for the test group. Health was measured before and after intervention in both groups. The research instrument was General Health Questionnaire (GHQ-28). Data were analyzed using independent t test and covariance analysis.

Results: After the intervention, there was a significant difference between the two groups in the overall mental health score ($P = 0.023$). The scores of the test group in the subscales of physical symptoms and anxiety were significantly lower than the control group, too.

Conclusion: Book therapy improves mental health indexes, and can be used to improve the mental health of prisoners and, as a result, improve their overall health status.

Keywords: Mental Health; Bibliotherapy; Prisoners

Received: 25 Apr., 2018

Accepted: 30 Jan., 2019

Published: 04 Feb., 2019

Citation: Zandian F, Valipour F, Hasanzadeh M. **The Effect of Book Therapy on Mental Health of Prisoners (Case Study: Defamation of Women in Shahr-e-Rey, Iran)**. Health Inf Manage 2019; 15(6): 288-93

Article resulted from an independent research without financial support.

1- Assistant Professor, Knowledge and Information Sciences, Department of Knowledge and Information Sciences, School of Management and Economics, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran (Corresponding Author) Email: zandian@modares.ac.ir

2- MSc, Knowledge and Information Sciences, Department of Knowledge and Information Sciences, School of Management and Economics, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran

3- Associate Professor, Knowledge and Information Sciences, Department of Knowledge and Information Sciences, School of Management and Economics, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran